

Un viatge per recordar allò que el cor
d'una àvia mai no oblida

INVERSEMBLANT

Paula Vidal

INVERSEMBLANT

Paula Vidal

Estrella Polar

Estrella Polar

© del text: Paula Vidal, 2024

© de la il·lustració de coberta: Paula Blumen, 2024

© d'aquesta edició: Edicions 62, S. A., Estrella Polar, 2024

Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

www.estrellapolar.cat

info@estrellapolar.cat

Primera edició: gener del 2024

ISBN: 978-84-1389-731-8

Dipòsit legal: B. 21.085-2023

Impressió a Catalunya

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribueixes a mantenir l'ecosistema esmentat viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudis a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreça't a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessites fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Pots contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

El paper d'aquest llibre prové de boscos gestionats de manera sostenible i de fonts controlades.

Índex

Capítol 1. Plantejament	11
Capítol 2. Petits obllits	15
Capítol 3. Oblits més grossos	23
Capítol 4. El temps passa volant	29
Capítol 5. Una nova rutina	35
Capítol 6. La llista.	41
Capítol 7. En blanc	45
Capítol 8. La presentació.	51
Capítol 9. Muntanyes russes.	61
Capítol 10. Buscant la Conxita	71
Capítol 11. El retrobament	79
Capítol 12. Jove de nou	87
Capítol 13. Polissó a bord	93
Capítol 14. Pintanúvols	103
Capítol 15. El futur en una tassa de te.	113
Capítol 16. Els dies bons	123
Capítol 17. Un passeig en moto	129
Capítol 18. Dues <i>cheeseburgers</i> amb doble de patates	135
Capítol 19. Les ales de l'amistat.	141
Capítol 20. Pícnic a la muntanya	149
Capítol 21. Ja hi som tots.	159
Capítol 22. Comiats	165
Epíleg. Tres mesos i deu desitjos després	171

Capítol 1

Plantejament

Totes les històries tenen plantejament, nus i desenllaç. Això és així aquí i a la Xina. La trama ha de tenir ganxo, esclar, i els personatges han de ser rodons en comptes de plans. Els personatges plans actuen sempre de la mateixa manera, però els rodons són complexos i evolucionen mentre la història avança. Quan ens van explicar la diferència entre un personatge pla i un de rodó a la classe de Llengua i Literatura, vaig visualitzar els rodons com si estiguessin fets en 3D i intentessin sortir de les pàgines del relat. Els plans, en canvi, no es podien desplaçar amb llibertat perquè hi quedaven aixafats, empresonats.

La història de l'àvia és com qualsevol altra. No es pot dir que la seva vida hagi sigut gaire especial: un pis a la ciutat amb hipoteca, l'estiueig de rigor a la costa, un marit, tres fills. I quan els fills creixen arriben els nets, els berenars a la sortida de l'escola, el cop de mà amb els deures i l'adob per a les plantes. Una trama que no té aventures trepidants ni efectes especials. Que no té ganxo.

Quan era petit, però, pensava que l'àvia era la persona més extraordinària del món mundial. De debò. Un personatge rodó que s'escaparia de les pàgines del llibre, que correria els seus propis riscos sense retre comptes a ningú. La meva germana pensava com jo. Crèiem que la seva vida havia sigut fascinant, amb un nus ple d'aventures i peripècies digne d'una pel·li de Hollywood. L'àvia era in-

creïble. Irradiava llum allà on anava. Era tan alegre que la gent es posava contenta quan la tenia a prop. No exagero. Si queia de la bici i em feia una rascada al genoll, ella me l'acariciava i em cantava una cançó per curar-me. De seguida em sentia bé. Amb els meus pares, una cosa així no passava mai; si em feia una rascada quan estava amb ells, em renyaven per fer el ximple i jo m'havia d'empassar les llàgrimes i l'orgull.

L'àvia era esbojarrada i divertida. Era capaç d'explicar-te una història sobre els inques i els maies i portar-te tot seguit a prendre una xocolata desfeta. A ple estiu. A trenta graus a l'ombra. Quan estàvem amb ella, la meva germana i jo mai donàvem res per descomptat. Les tardes que ens havia de cuidar érem els nens més feliços de l'escola. Fugíem de classe comes ajudeu-me i la trobàvem allà, esperant-nos a la sortida amb els braços oberts. Els nostres amics també notaven la llum que desprenia, perquè ben sovint demanaven als seus pares que els deixessin passar la tarda amb nosaltres i l'endemà, a classe, comentaven que l'àvia era molt enrotllada i que s'ho havien passat genial. La meva germana i jo gairebé explotàvem d'orgull.

Potser per això estàvem convençuts que, en la seva vida anterior, la d'abans de nosaltres, en aquella altra època remota, l'àvia havia sigut una persona important: una científica pionera en algun camp d'investigació, una exploradora que havia descobert un jaciment arqueològic o, fins i tot, una corresponsal de guerra. Ens explicava tantes històries que ens costava diferenciar quines eren certes i quines no, així que vam preferir creure que tot era veritat. Tampoc era tan estrany que una àvia fascinant com la nostra hagués viscut aventures tan increïbles de jove, no?

Però quan vam créixer ens vam adonar que no era diferent de la resta d'àvies. Era alegre, i tant, i encara hi havia llum a la seva mirada, però ja no trobàvem versemblants les seves històries. L'àvia mai havia conviscut amb els inques ni els maies. Com és que no ho havíem sospitat abans? De fet, mai havia sortit del país i ni tan sols tenia passaport. Es va casar de jove amb l'avi, van muntar una papereria al barri i van tenir tres fills. Eren un matrimoni feliç, sense ensurts, com qualsevol altre. Ella s'entretenia llegint llibres i imaginant vides que existien només dins del seu cap. I així, els dies anaven passant.

Els fills van créixer i van marxar de casa. Un bon dia, l'avi i l'àvia van decidir que ja havien treballat prou. Tancarien la botiga i es dedicarien a les seves aficions. L'avi, que mai havia sentit unes ganes boges de viatjar ni de tenir una vida cosmopolita, li va prometre a l'àvia que viurien les seves pròpies aventures, com als llibres que a ella li agradava llegir. Van posar en liquidació tots els articles de la papereria i després l'avi va anar a una agència de viatges i va comprar dos bitllets amb destinació a un lloc exòtic i llunyà. Volia sorprendre-la.

L'avi va morir tres hores després, a la butaca de la sala, d'un atac de cor. A la butxaca de la seva armilla hi van trobar tres caramels de menta i dos bitllets d'avió. Va ser tota una sorpresa. Faltava només un dia per tancar la botiga i jubilar-se. Només un dia.

Les butaques 23B i 23C de l'avió amb destí a Tòquio, amb escala a Moscou, van quedar buides.

Tot això va passar abans que jo nasqués, esclar. M'ho han explicat. Ni tan sols vaig arribar a conèixer l'avi, tot i que si m'hi esforço gairebé el puc visualitzar a la butaca de cuir marró que l'àvia encara té al pis. Me l'imagino allà

assegut, notant el lleu pes dels bitllets a la butxaca i esperant il·lusionat que la seva dona torni del cine per donar-li la sorpresa.

Es tracta de la meva àvia, però si intento ser objectiu diria que la història de la seva vida no dona per a un relat trepidant, amb aventures, successos inesperats i escenaris de ciència-ficció. Crec que la seva infància no va ser per tirar coets, perquè no ens n'ha parlat mai, així que suposo que el plantejament de la seva vida no és gran cosa. I el nus, doncs, aviam, queda una mica insípid. Faltaria només el desenllaç. Una octogenària sola en un pis fosc de setanta metres quadrats, sense ni tan sols un gat que li faci companyia. No hi ha focs artificials, en soc conscient. Netflix no en donaria ni cinc.

Menys per un petit detall: la seva vida estava a punt de fer un gir radical.

Capítol 2

Petits oblits

L'àvia mai havia sigut una gran cuinera, les coses com són. Tot i això, el dia que va posar sal en comptes de sucre al pastís de poma es va superar a si mateixa en l'escala de menjars incomedibles cuinats per ella. Fins aquell moment, el títol l'encapçalaven unes croquetes de congelador socarrimades, seguides de ben a prop per una truita de patates crua.

—Ecs, àvia! —es va queixar l'Alexandra després d'escopir el tros de pastís que s'acabava de dur a la boca.

La meva germana és una exagerada, com més aviat ho sapigüeu, millor. Però aquell dia, curiosament, tenia tota la raó.

—Quin fàstic! —Jo també vaig escopir el meu tros.

—Però què us passa? —es va estranyar l'àvia—. Que no ha quedat bo?

I abans que l'hi poguéssim impedir, va engolir una generosa cullerada de pastís de poma salat. Tot seguit, va arquejar les celles amb sorpresa, es va posar una mà als llavis i una altra a l'estómac i va buscar amb la mirada alguna cosa que no va trobar; potser un got d'aigua amb el qual ajudar a empassar-se aquella porqueria o un tovalló de paper per amagar dissimuladament els residus.

No hi havia altres opcions: l'àvia va haver d'escopir el tros de pastís al seu plat, mentre l'Alexandra i jo ens la

miràvem bocabadats. Mai havíem vist un adult fer una cosa així. Ens vam quedar en silenci durant un segon. I, després, durant un segon més. I llavors...

Vam esclafir a riure. No podíem parar. Assenyalàvem el pastís i ens feia moltíssima gràcia. L'àvia va arronsar les espatlles i també va començar a riure.

—Mira que confondre la sal amb el sucre...! —va exclamar, riallera.

Una llàgrima va lliscar-li per la cua de l'ull mentre reia.

Sempre havia sigut molt despistada, i més ara, darrement. Sovint es deixava les claus i havia de demanar als veïns del cinquè que li obrissin la porta; tenien una clau per a emergències des de feia temps, igual que els meus pares. Ah, i deu fer un parell de mesos es va deixar la compra al súper, al costat de la caixa, i va marxar cap a casa tan tranquil·la. No va ser fins que va arribar al portal que es va adonar que anava molt lleugera de pes, cosa estranya venint del supermercat. Llavors sí, va girar cua i va tornar a l'establiment, on l'esperaven les dues bosses de la compra i l'amable senyor de seguretat.

Aquella tarda, l'àvia va enretirar de la nostra vista el monstruós pastís i vam anar tots tres a berenar a la cafeteria del barri.

Els nostres pares també es van divertir amb la història quan els la vam explicar a la nit, però no van riure fins a plorar ni res semblant. No són aquesta mena d'adults. Ells dos són, més aviat, de l'espècie *Homo sapiens avorridus*, la classe de gent que si fa malbé un pastís perquè li ha tirat sal i no sucre, no riurà, sinó que s'emprenyarà. Senzi-

llament, van simular prestar-nos atenció durant uns instants; a continuació, ens van somriure amb condescendència i, per acabar, la mama ens va demanar que paréssim taula, que el sopar estaria enllestit en cinc minuts.

—Fes-ho tu, matat —va dir l'Alexandra, que es creu que té certs privilegis perquè és un any i tres mesos més gran que jo.

—Mama, la imbècil aquesta no vol parar taula —em vaig xivar en el moment precís en què la meva germana deixava caure el cul al sofà i es disposava a xatejar pel mòbil.

La mama va fer cas omís de la xivatada:

—Daniel, què t'hem dit sobre els insults? Vinga, para taula, que si no soparem a quarts de quinze.

Vaig rondinar fent tot el soroll que vaig poder per mostrar el meu enuig i vaig arrossegar els peus cap a la cuina. Un cop allà, em vaig posar a obrir i tancar calaixos, buscant les forquilles, fins que a la meva mare se li va esgotar la paciència i em va escridassar que quants anys feia que vivia en aquella maleïda casa i que, per l'amor de Déu, quan aprendria on guardàvem els maleïts coberts.

Mentre a mi em cantaven les quaranta, l'Àlex estava tan tranquil·la, estirada al sofà, escoltant àudios de les seves estúpides amigues. I encara em direu que la vida és justa.

També va ser divertit quan l'àvia va sortir de casa equipada amb anorac, bufanda, guants i orelles, a punt per passar un cap de setmana d'esquí, tot i que estàvem a principis de maig, feia un dia primaveral i ens dirigíem a l'estanc. Li vaig comentar que, tal com marcava el meu

mòbil, estàvem a vint-i-un graus i, en conseqüència, no anava vestida per a l'ocasió, i la vaig veure tan perplexa que em vaig posar a riure, divertit per la seva nova extravagància. Qualsevol diria que tot just s'acabava d'adonar que feia un dia radiant i calorós. Astorada, mirava cap al sol, sense saber ben bé què dir, i recordo que vaig pensar que no podia ser bo per a la vista contemplar l'astre rei de manera tan directa i que acabaria enlluernada.

L'àvia no va badar boca durant el camí cap a l'estanc i em vaig sentir una mica malament per haver-me rigut d'ella.

No va ser tan divertit quan, tres dies després, l'àvia no va recollir la meva cosina Cloe a l'escola com feia cada dijous. La Cloe té vuit anys i és força aprensiva: tot li fa por i plora per qualsevol cosa. A tots els companys de classe els havien anat a buscar menys a ella, que es va quedar esperant en un raconet, mirant al seu voltant amb aquells ulls de ratolinet tímid que té. De seguida va decidir que l'havien abandonat i va començar a plorar com una font. Seguia plorant quan la mestra li va preguntar qui l'havia de venir a recollir aquella tarda. Va arronsar les espatlles entre sanglots.

La mestra va trucar als meus tiets, i el tiet Joaquim va trucar a l'àvia, que estava tan panxa a casa seva, mirant la telenovel·la que emetien per quarta o cinquena vegada i que li agradava posar de fons mentre feia la migdiada. Estava convençuda que era dimecres.

Quan l'àvia va arribar a l'escola, quaranta minuts tard, la Cloe seguia somicant, però ja se li havien acabat les llàgrimes. L'àvia li va comprar un polo de maduixa

per compensar l'espera i van jugar al veig-veig fins que es va oblidar del disgust.

Tot això ho sé perquè el tiet Joaquim va trucar a la meva mare per comentar-l'hi i després la mama va parlar amb el papa xiuxiuejant, com fan sempre que es tracta d'alguna cosa important. Les seves veus sonaven preocupades. Parlaven tan fluixet que em vaig veure obligat a enganxar l'orella a la porta de la seva habitació, i de poc que no em descobreixen quan la van obrir de sobte.

—Quin ensurt, Daniel! —va exclamar el pare—. Què hi fas aquí, ajupit com un delinqüent?

—Em cordava les sabates —em vaig inventar a correu. Com de costum, portava els cordons descordats, així que l'excusa era perfecta.

—Un dia et mataràs —em va advertir, amb tota la raó.

Aquella mateixa tarda havia estat a punt de caure per les escales de l'institut en ensopegar amb els maleïts cordons. Per sort, no em va veure ningú.

No em va semblar gens divertit, però, que l'àvia s'oblidés del meu aniversari, un parell de setmanes després. Ella sempre era molt generosa en els aniversaris: encara recordo el cotxe teledirigit que em va regalar pels deu anys i el Lego del castell de Hogwarts de quan en vaig fer dotze. I mai escatimava amb el bitllet corresponent, que gairebé sempre era de cinquanta euros. Amb el pas del temps, jo havia anat amassant una petita fortuna que anava creixent de mica en mica, amb cada sant, aniversari o festes nadalenques, i aviat arribaria el dia en què podria invertir els diners en unes quantes accions i convertir-me en milionari (o amb això m'agradava fantasiejar).

L'àvia sempre era molt generosa en els aniversaris, menys en aquesta ocasió.

El dia no va anar malament, tot i que vaig fer un examen pel qual quasi no havia estudiat i vaig deixar dues preguntes en blanc. A la tarda, vaig anar al cine amb el Guille, l'Hugo i el Santi a veure una pel·li de zombis i vaig convidar-los a crispetes gràcies als estalvis finançats pel Fons de Celebracions de l'Àvia. Durant tot el dia vaig anar rebent whatsapps d'amics i companys, i els meus tiets em van trucar per telèfon i van obligar la petita Cloe a cantar el «Moltes felicitats». Quan vaig tornar a casa vam encarregar pizzes; com que era el meu aniversari, tenia dret a triar-ne tots els ingredients, així que vaig afegir *pepperoni* a les quatre masses per fotre l'Alexandra. En acabat, es va produir l'incòmode ritual de cada any: em vaig quedar tot sol durant uns minuts al menjador, fent veure que no sospitava res, i quan es van apagar els llums i els meus pares i la meva germana van sortir de la cuina amb un pastís d'Oreo i quinze espelmes enceses em va tocar simular la meva millor cara de sorpresa. Desafinaven més del que és humanament suportable; era un espectacle força vergonyós. Vaig bufar les quinze espelmes i, tot seguit, vaig haver d'esperar que les tornessin a encendre per bufar-les de nou perquè el pare no havia pensat a gravar el moment. El vídeo va quedar borrós i em van demanar que les bufés per tercera vegada, que ho tornarien a gravar, però, com que quinze espelmes són moltíssimes espelmes i la meva paciència té un límit, em vaig fer càrrec de la situació i em vaig servir un bon tros de pastís. Així, vaig impedir que es pogués repetir la seqüència i la dubtosa sessió fotogràfica va finalitzar.

Molt més tard, quan ja feia hores que estava arraulit al llit, ben entrada la matinada, em vaig despertar sense alè. El cor m'acabava de fer un bot dins del pit. Sentia que m'havia oblidat d'alguna cosa important, com si no hagués entregat l'examen del matí o com si m'hagués deixat el mòbil a la butaca del cine. De sobte, hi vaig caure. Era la primera vegada en tota la meva vida que l'àvia no em felicitava per l'aniversari.